

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Octuagesimum Secundum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 1 Princeps potest rem Ecclesia per permutationem acquirere data re meliori vel aequali
- 2 Concessionem factam ab antecessore in damnum Ecclesie possunt reuocari.
- 3 Mentio in iure canonico de Principe, intelligitur de Pontifice Maximo.
- 4 Papa Paulus III. permutauit statum Camarini in Parmam, & Placentiam.
- 5 Verbum de Principe intelligitur de Imperatore.
- 6 Imperator non potest de rebus Ecclesie etiam temporalibus disponere.
- 7 Imperator catholicus non est p[re]sul, sed filius Ecclesie.
- 8 Benefacienti benefacere de omni aequitate, & iure statutum est.

Octuagesimum Secundum Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio. † Quod Princeps potest rem Ecclesie per permutationem acquirere data re meliori, uel aequali. Vnde quesitum fuit, in Concilio. Vtrum Ecclesia posset rem immobilem permutare cum Principe? Statuit Concilium, quod si Princeps uoluerit permutare rem immobilem, cum sanctis locis, & ab eis rem aliam accipere, & de communi uoluntate permutationem facere hoc licitum sit, dummodo causa rationabilis hoc exoptulat, & res quam Princeps prestiterit maior fuerit, uel saltem aequalis, c. 1. de rer. permut. Ratio fuit hæc. Dummodo causa rationabilis exposcat, id est ut utilitas Ecclesie in hac permutatione procuretur. Alias non debet fieri. Et quod ita res se habeat, habetur in c. 2. eo. ti. † Quod concessionem factam ab antecessore in damnum Ecclesie, poterunt reuocari a successore. Dummodo igitur Ecclesia non ledatur Princeps potest rem suam immobilem cum re Ecclesie permutare. Et hic ualde considerandum casum notabilem, in quo fit permutatio cum Ecclesia cessante necessitate, & utilitate, ipse satis enim est, quod Ecclesia non deterioretur. Hoc est inductum in fauorem Principis. Sed de quo Principe intelligunt
- 2

gunt Doctores de Principe, idest Imperatore. Sed animaduer-
3 tendam est, quod superius deduxi, uidelicet, quod † quando
fit mentio in iure canonico de Principe, intelligitur de Ponti-
ce Maximo. Qui cum sit Dominus Ecclesiasticarum rerum, nō
habet locum permutatio respectu eius personę. Et si diceretur
4 quod † Papa Paulus III. Permutauit statum Camerini cum
statu Parmę, & Placentiæ. Fuit in euidentem utilitatem Eccle-
się. Cum status Camerini Affixus in corde status sedis Aposto-
licę sit. Et cum status Parmę, & Placentiæ sit quasi sub regimi-
ne Regis Hispaniarum. Vnde vtilitas Ecclesie satis per testes
fuit probata. Ideo permutatio locum habuit. Quidquid igitur
5 fecerit de iure facere potuit. Et in isto casu de quo verba facio
intelligitur † de Principe. Idest Imperatore cui conceditur
hoc. Quia ipse muniuit Ecclesiam multis Priuilegijs. Ideo
non fuit magnum hanc compensationem ei tribuere, glos. in
6 Clemen. unica de baptism. verē. † Tamen Imperator non po-
test de rebus Ecclesie etiam temporalibus disponere contra
uoluntatem Ecclesie. Ratio enim hæc est. Quia ex illa donatio-
ne qua Imperator se & sua donauit, & subiecit Ecclesie, cum
omnibus satrapis, & uniuerso Senatu factus est filius ecclesie.
7 Si enim † Imperator catholicus est quod (salua pace eius) dici-
tur non p̄sul Ecclesie, sed filius. Et quod ad religionem competit
discere ei conuenit, & non docere, c. si catholicus 96. dist. Non
8 est ergo mirum, quod Ecclesia uoluerit fauere filio suo. † Cum
de omni æquitate, & iure statutum sit benefacienti, beneface-
re. Ideo ei permittitur permutatio modo de quo supra in
d. c. 1. de uer. permut.

S U M M A R I V M.

- 1 Arbitri dicuntur Iudices qui assumuntur ad contentiones sedandas.
- 2 Arbitri in dispari numero eliguntur.
- 3 Arbitris discordantibus statur maioris partis sententia.
- 4 Arbitrum unum, vel tres eligant ad disiniendam questionem.
- 5 Res sunt futurae sine exitu propter naturalem hominum ad dissentien-
dum facilitatem.
- 6 Arbitri duo electi eorum arbitrium tenet.
- 7 Arbitri tres electi sententia duorum valet p̄sente tertio dissentiente
secus eo absente quia sententia non ualet.
- 8 Arbitrorum species sunt duę, idest iuris, & qui à partibus eliguntur,
Ee qui

- qui proprie non sunt arbitri, sed communes amici.
- 9 Arbitri iuris assumuntur ex necessitate: alij ex nuda partium uoluntate.
 - 10 Arbitrum, & inter arbitratorem est differentia. Arbitrator de iure: Arbitrator de iure, & de facto.
 - 11 Arbitrator Monachus eligi non potest sine utilitate monasterij, & consensu Abbatis.
 - 12 Arbitri sententia emologatur, & approbatur taciturnitate decem dierum.
 - 13 Arbitrator non potest ferre sententiam in Ecclesia sicut nec Iudex.
 - 14 Arbitrator si est excommunicatus non potest esse arbitrator.
 - 15 Excommunicatus non potest esse procurator nec officium arbitratoris assumere.
 - 16 Arbitrator laicus in re spirituali esse non potest.
 - 17 Laico causam spiritualem Papa solus committere potest.
 - 18 Arbitri clericus, & laicus simul possunt eligi.
 - 19 Laicus potest esse assessor Iudicis Ecclesiastici.
 - 20 Arbitrator & arbitrator an pro bono pacis possint dare de iure unius alteri?
 - 21 Lucratur qui à lite recedit.
 - 22 Arbitrator postquam pronuntiauit an possit mutare sententiam suam?
 - 23 Arbitri suspecti, & multum remoueri non est facienda electio.
 - 24 Compromissum debet fieri ex libera uoluntate.
 - 25 Arbitri non sunt compellendi ad accipiendum: at postquam acceptauerint compelluntur pronuntiare.
 - 26 Arbitros eligere in certis causis statutum disponit: statutum est pars iuris ciuilis.
 - 27 Arbitri iuris nunquam assumuntur nisi in casibus à iure expressis.

Octuagesimum Tertium Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio, & Arbitri dicuntur
- 2 Iudices. Quia assumuntur ad contentiones, legendas.
- 3 Vnde statutum fuit, ut & Arbitri in dispari numero eligantur, & & eis discordantibus statuerentur sententia maioris partis. Ex Africano
- 4 Concilio fuit ita terminatum. Ut & si quaestio uerteretur inter Episcopos, & ipsi uoluerint eligere arbitros. Aut unum eligant, aut tres quorum trium, aut duorum sententiam

tiam